

Problém antibiotické rezistence očima lékařů i pacientů

**Jak se zlepšila informovanost
české populace o užívání a účincích antibiotik
po roční edukaci projektem
Antibiotickarezistence.cz?**

Doc. MUDr. Helena Žemličková, Ph.D.

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

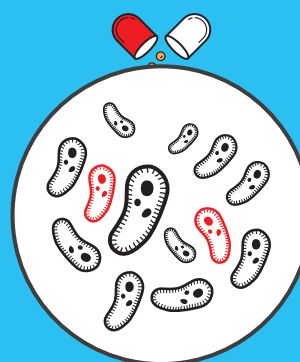

Co se skrývá pod pojmem antibiotická rezistence?

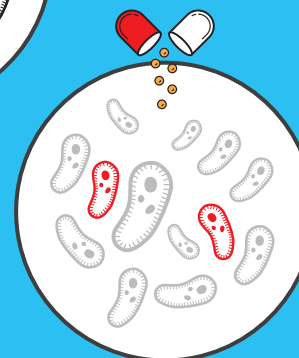
- Antibiotika představují nenahraditelný lék, jehož objev zásadně proměnil medicínu.
- Díky nim léčíme nemoci, na které se před jejich objevem umíralo.
- Jejich častým a nevhodným používáním si některé bakterie vytváří vůči nim odolnost, proto na ně ATB přestávají fungovat.

JAK VZNIKÁ ANTIBIOTICKÁ REZISTENCE?

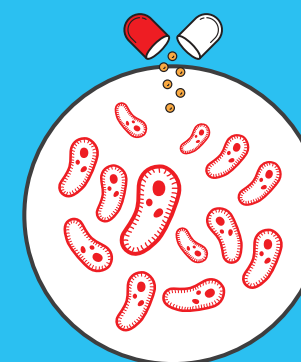
1. V lidském těle je mnoho bakterií. Některé z nich mohou být odolné vůči antibiotikům.

2. Antibiotika zabíjejí nejen bakterie způsobující onemocnění, ale i bakterie, které jsou pro fungování našeho organismu nezbytné.

3. Bakterie odolné vůči antibiotikům se poté mohou množit a převzít vládu.

4. Některé rezistentní bakterie předávají svoji odolnost vůči antibiotikům jiným bakteriím. Což způsobuje další problémy.

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Proč je antibiotická rezistence závažným problémem?

Antibiotická rezistence představuje velkou hrozbu pro lidské zdraví na celém světě.

Antibiotická rezistence představuje jednu z nejčastějších příčin úmrtí již dnes (Lancet¹).

V roce 2019 došlo celosvětově k **1,27 mil. úmrtí** způsobených bakteriemi rezistentními na antibiotika.

Šest hlavních patogenů:

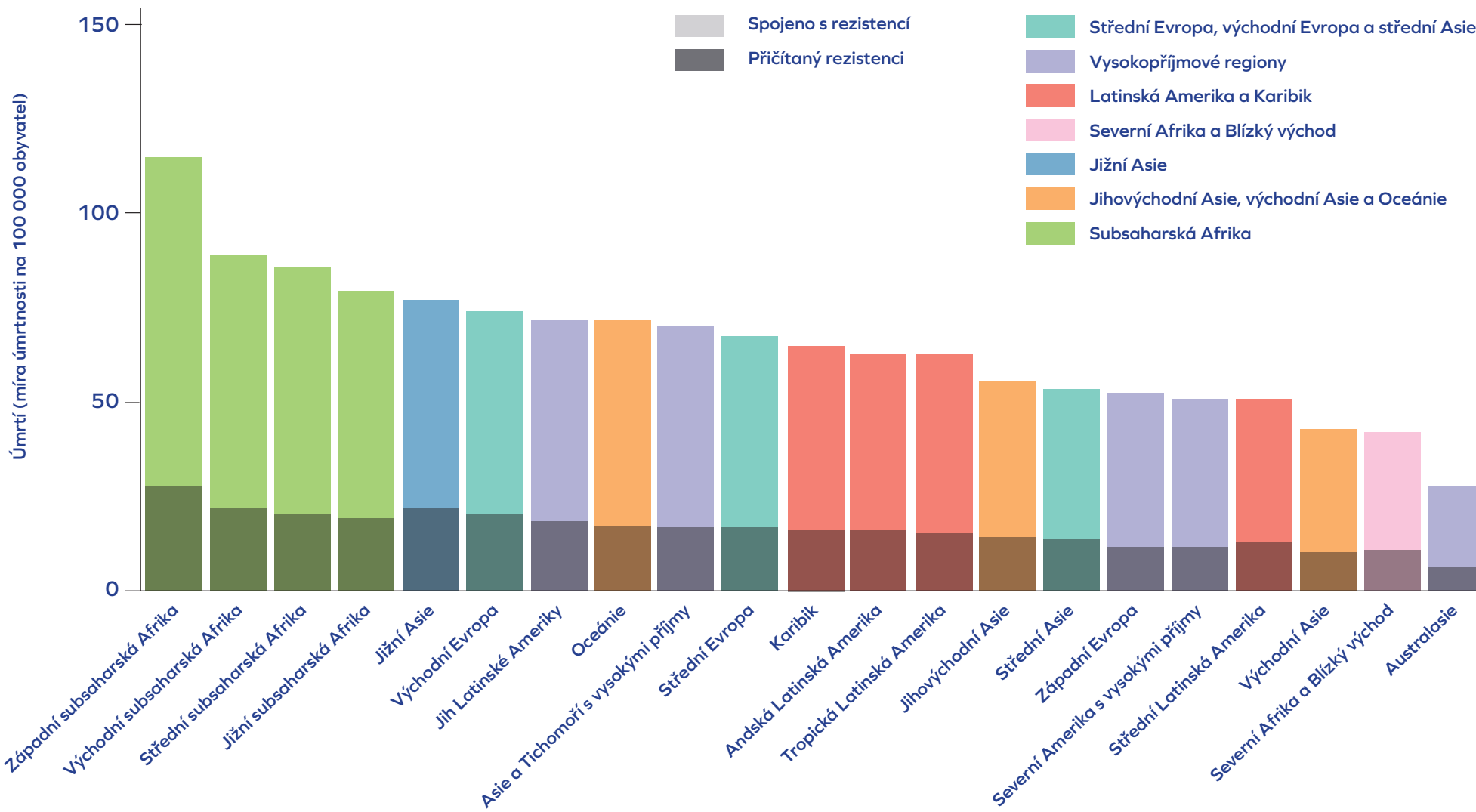
- Escherichia coli,
- Staphylococcus aureus,
- Klebsiella pneumoniae,
- Streptococcus pneumoniae,
- Acinetobacter baumannii,
- Pseudomonas aeruginosa,

bylo v roce 2019 zodpovědných za 929.000 úmrtí způsobených antibiotickou rezistencí.

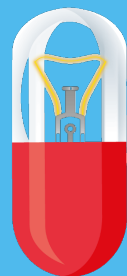
¹) Global burden of bacterial antimicrobial resistance in 2019: a systematic analysis - The Lancet

Graf: Míra úmrtí ve všech věkových kategoriích způsobená a související s bakteriální antimikrobiální rezistencí (Global burden of bacterial antimicrobial resistance in 2019: a systematic analysis)

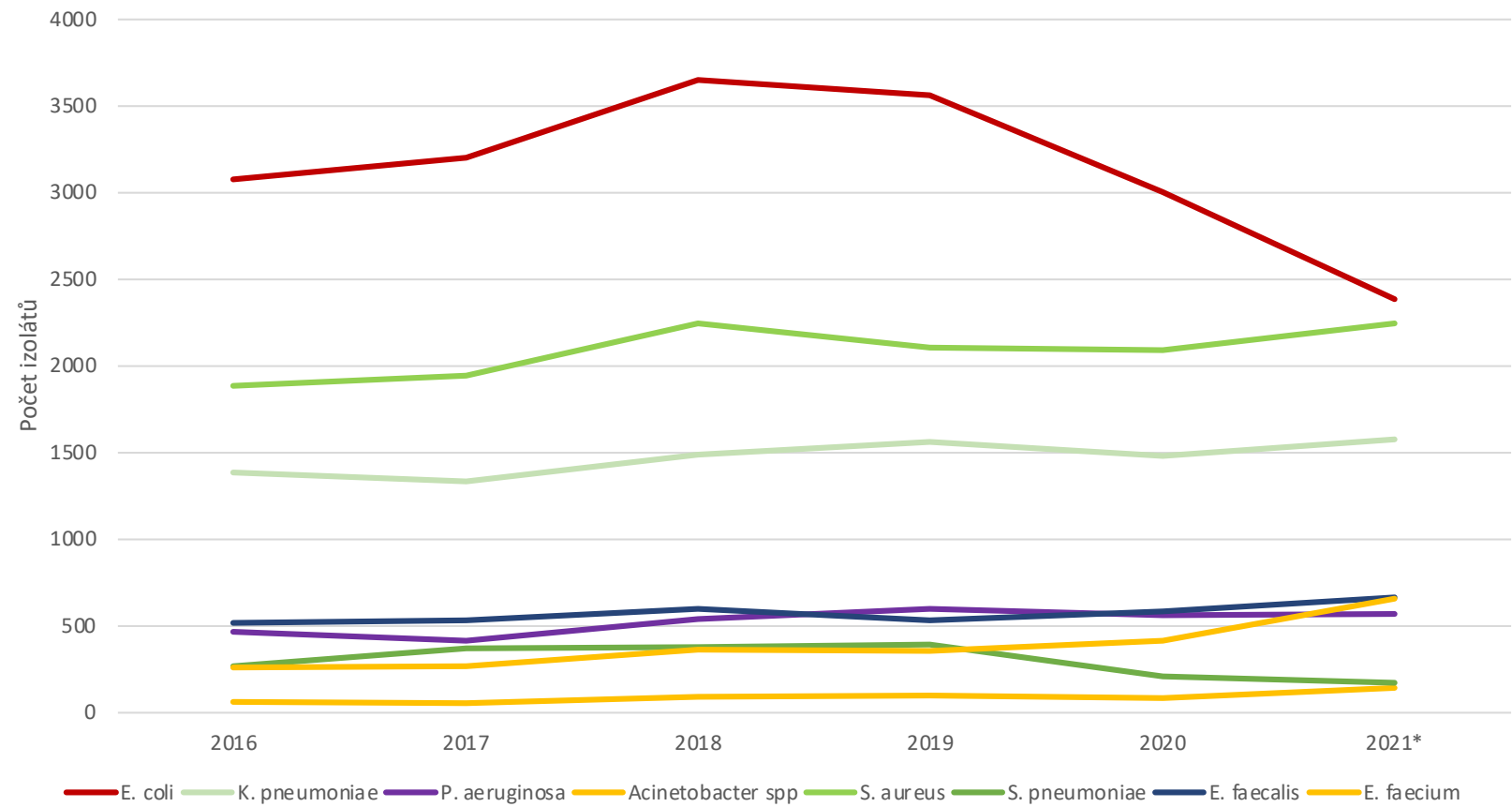

Antibiotická rezistence v ČR

- V ČR umírá na ATB rezistenci **více osob než na dopravní nehody.**
- Infekce způsobené rezistentními bakteriemi se léčí náročně.
- Antibiotická rezistence vede k delšímu pobytu v nemocnici, zvýšenému riziku úmrtí pacienta a vyšším nákladům na léčbu.
- Pandemie COVID-19 měla možný dopad i na výskyt antibiotické rezistence
- V České republice roce 2020 došlo k poklesu rezistence u nemocničních patogenů (ve srovnání s rokem 2019)
– s výjimkou acinetobakterů

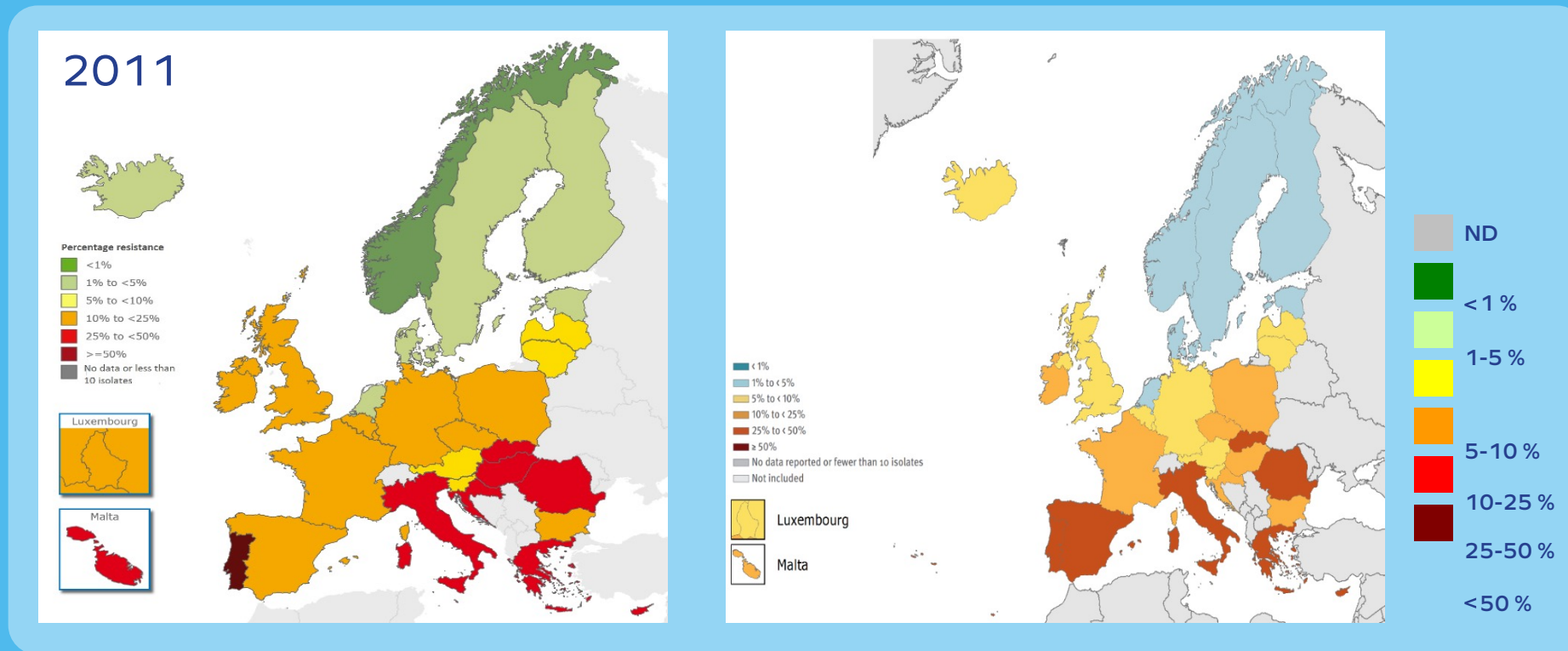
Graf: Vývoj počtu izolátů reportovaných v rámci EARS-Net v ČR v jednotlivých letech

*Počet izolátů je extrapolován dle 1. pololetí 2021.

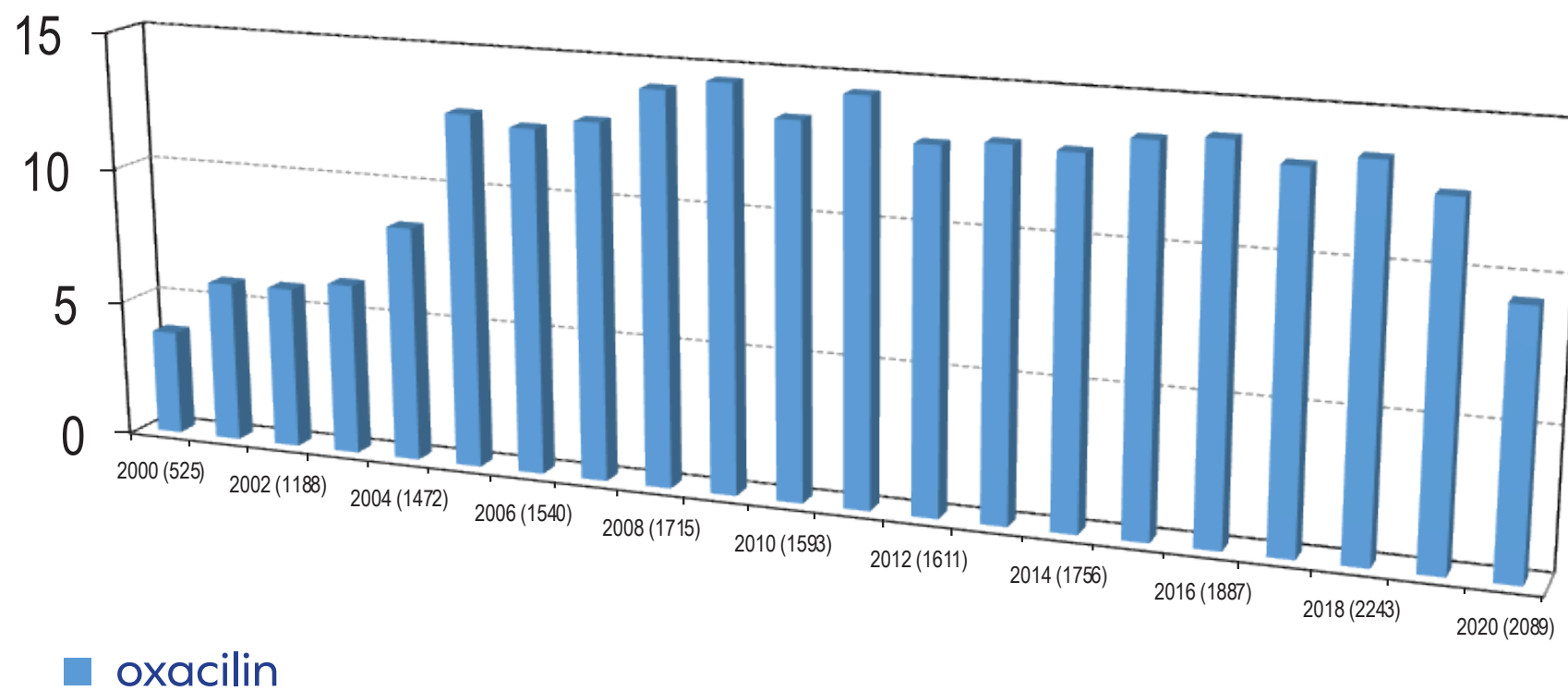
Staphylococcus aureus, izoláty z krve rezistentní k oxacilinu

Prevalence MRSA má v Evropě klesající trend

Source: European Antimicrobial Resistance Surveillance Network (EARS-Net), 2019.

Graf: Trendy (%) antibiotické rezistence u invazivních izolátů MRSA v ČR v období 2000-2020

Projekt Prevence antibiotické rezistence PDP2

Navrhovatel	Státní zdravotní ústav
Partner projektu	Norwegian Institute of Public Health
Celkový rozpočet	2 656 360 EUR
Délka projektu	01/09/2019 – 31/08/2023

Projekt Prevence antibiotické rezistence se zaměřuje na prevenci nesprávného nebo zbytečného užívání antibiotik v české populaci.

Cíl projektu: Zastavení nárůstu spotřeby antibiotik v komunitní oblasti

Projekt Prevence antibiotické rezistence PDP2

Projektové aktivity

- Vypracování a šíření doporučení ohledně správného užívání antibiotik;
- Uspořádání seminářů pro předepisující lékaře;
- Vypracování intervenčního modelu a provedení auditu preskripční praxe;
- Realizace informační kampaně s cílem zvýšit povědomí o užívání antibiotik a o důsledcích nesprávného užívání antibiotik.

Proč je nutné realizovat osvětovou kampaň zaměřenou na širokou veřejnost?

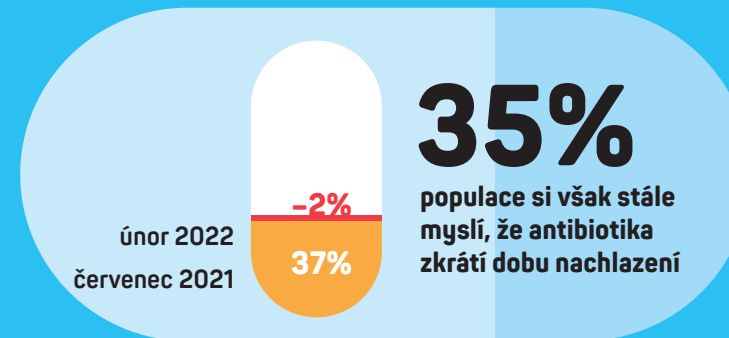
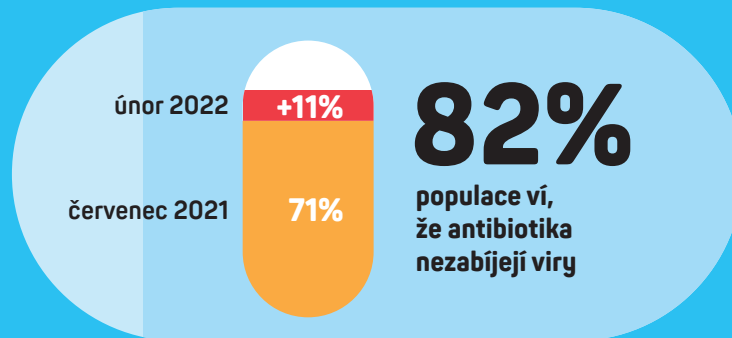
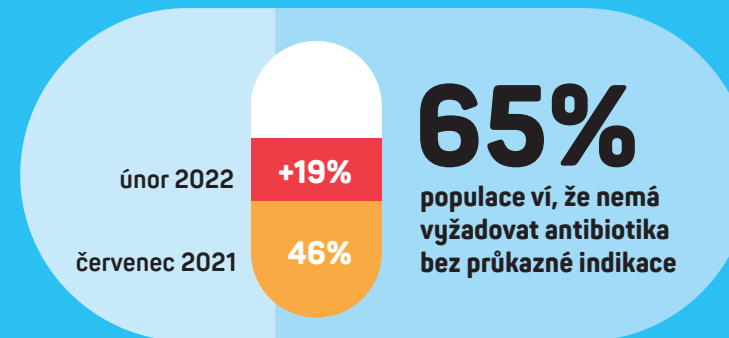
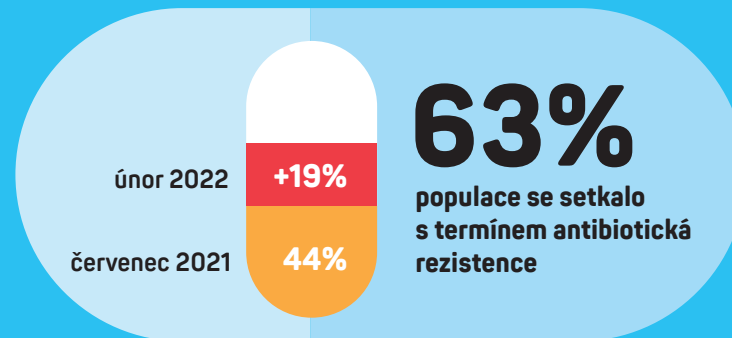
Projektové aktivity

- Z průzkumů, které jsme realizovali před zahájením osvětové kampaně, vyplynulo, že téměř **18 %** dotazovaných užívalo antibiotika bez konzultace s lékařem
- **37 %** respondentů si také mylně myslelo, že antibiotika dokáží urychlit léčbu nachlazení.
- Kvůli **nedostatečné informovanosti mohou lidé tlačit na lékaře**, aby jim antibiotika předepsali, nebo je nesprávně užívat.
- Lepší informovanost veřejnosti vede ke snížení preskripce antibiotik.
- Ve Francii se po osvětové kampani snížila preskripce antibiotik o **čtvrtinu**.

Jaké jsou dosavadní výsledky kampaně?

Kampaň SZÚ přispěla ke zvýšení povědomí veřejnosti o antibiotické rezistenci.

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Nová klinická doporučení pro antibiotickou terapii v ambulantní praxi

The screenshot shows a web browser window with the URL <https://www.antibiotickarezistence.cz/taxonomy/doporuceni/>. The page header includes navigation links: "O ANTIBIOTICKÉ REZISTENCI PRO ODBORNÍKY", "O PROJEKTU", "NOVINKY", and a red button "SPUSTIT KVÍZ". A logo for "DŮVĚŘUJ SVĚMU LÉKAŘI" is also present. The main content area features a breadcrumb "Důvěřuj svému lékaři > Doporučení" and a sidebar with a red "Doporučení" button and two other options: "Materiály ke kampani" and "Vzdělávání". The main heading is "Nová klinická doporučení pro antibiotickou terapii v ambulantní praxi". The text describes the purpose of the recommendations, which are to guide antibiotic use in primary care, aiming to reduce resistance by optimizing dosages and durations. It also mentions that further information can be found [zde](#). At the bottom, there is a list of infection types: "Infekce dýchacích cest", "Infekce močových cest", "Infekce kůže a měkkých tkání", and "Informace k doporučením".

<https://www.antibiotickarezistence.cz/taxonomy/doporuceni/>

O ANTIBIOTICKÉ REZISTENCI PRO ODBORNÍKY

O PROJEKTU NOVINKY **SPUSTIT KVÍZ**

[Důvěřuj svému lékaři](#) > Doporučení

Doporučení

Materiály ke kampani

Vzdělávání

Nová klinická doporučení pro antibiotickou terapii v ambulantní praxi

Účel

Odborná doporučení pro používání antibiotik v primární zdravotní péči poskytují návod pro indikaci antibiotik, volbu antibiotika, jeho dávkování a délku léčby u nejčastějších infekčních onemocnění v primární zdravotní péči.

Cílem těchto doporučení je zachování účinnosti antibiotik používaných v léčbě komunitních infekcí. Toho lze dosáhnout snížením celkové spotřeby antibiotik a preferencí úzkospektrých antibiotik. Z tohoto důvodu je zapotřebí zbytečné aplikace antibiotik vyloučit a délku jejich podávání optimálně zkrátit. Doporučení se proto zabývají dvěma úrovněmi posouzení: zda je relevantní předepisovat antibiotika, a pokud ano, která zvolit.

Další informace ke klinickým doporučením naleznete [zde](#).

- Infekce dýchacích cest
- Infekce močových cest
- Infekce kůže a měkkých tkání
- Informace k doporučením

Důvěru v lékaře uvádí 95% Čechů

V rámci projektu Prevence antibiotické rezistence provedla agentura Engage Hill v říjnu 2022 aktuální průzkum (n=1009).

Závěry průzkumu:

- důvěru v lékaře uvádí 95% Čechů,
- informace od lékařů si ověřuje např. u známých nebo na internetu 37% Čechů, zejména pak ženy (43,3%), 78% Čechů se seznamuje s informacemi v příbalovém letáku,
- 23% Čechů si samo stanovilo chybnou diagnózu např. po získání informací na internetu,
- 46% respondentů uvádí, že jim dle jejich názoru lékař neposkytl dostatek informací ohledně možných nežádoucích účinků ATB terapie, otevřenější komunikaci by ocenilo 69% Čechů,
- osobní zkušenost s nežádoucími účinky ve spojení s užíváním ATB uvádí 36% Čechů,
- 30% populace si myslí, že ATB terapie zkrátí dobu nachlazení, 35% je uvádějí jako léčbu na chřipku.

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Projekt prevence antibiotické rezistence (ZD-PVP2-001)
byl podpořen grantem z Fondů EHP 2014-2021 z programu Zdraví
www.eeagrants.cz